

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy:SSO.dws.071.26.2019

Warszawa, dnia 28 marca 2019 r.

M. Szczygła

URZĄD GMINY CEKCYN
SEKRETARIAT

Wpł. 2019 -04- 0 1

Ilość załączników

L.dz. podpis

Pan
Jacek Brygman
Przewodniczący Konwentu
Wójt Gminy Cekcyn

Konwemu Powiatu Nakielski!

W odpowiedzi na Stanowisko nr 3/2019 Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie sytuacji w rolnictwie, poniżej informuję, co następuje.

Odnosząc się do nieobjęcia płatnościami dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) niektórych gmin informuję, że zgodnie z rozporządzeniem nr 1305/2013¹ na terenie całej UE, w tym w Polsce w procesie delimitacji ONW z ograniczeniami naturalnymi stosowane były wyłącznie kryteria biofizyczne [tj. dotyczące klimatu (długość okresu wegetacji, temperatura w okresie wegetacyjnym, brak wody), gleby i klimatu (słaba przepuszczalność gleby, uziarnienie gleby i kamienistość, głębokość strefy korzeniowej, słabe właściwości chemiczne, nadmierna wilgotność gleby), ukształtowania terenu]. Lista i szczegółowy opis tych kryteriów zawarte są w załączniku nr 3 do rozporządzenia nr 1305/2013. Kryteria te stanowią podstawę obiektywnej i jasnej klasyfikacji ograniczeń naturalnych dla produkcji rolnej, w oparciu o czynniki glebowe i klimatyczne.

Równocześnie, obowiązkowym elementem nowej delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych), „... na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przewyżczono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty...” (art. 32 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013) – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. *fine tuning*). Szczegółowy opis procedury delimitacji znajduje się na stronie internetowej MRiRW².

Z uwagi na ściśle naukowy charakter, proces wyznaczenia ONW był prowadzony przez

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

² <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/delimitacja-onw-wedlug-nowych-zasad-ue>

instytuty naukowe (IUNG-PIB oraz IERiGŻ-PIB). Pozwoliło to w sposób spójny dla całego kraju (również województwa kujawsko-pomorskiego) ocenić, które gminy i obręby ewidencyjne spełniają kryteria biofizyczne i procedurę zawężenia obszarów. Dzięki temu zapewniona została obiektywność, dokładność i aktualność nowego wyznaczenia ONW.

Przyczyny braku kwalifikacji części gmin/obrębów ewidencyjnych do nowych zasięgów ONW obejmują:

- brak stosowania kryteriów demograficznych (gęstość zaludnienia) – tylko unijne kryteria biofizyczne;
- brak występowania w gminie lub obrębie ewidencyjnym użytków rolnych spełniających kryteria biofizyczne;
- brak spełniania minimalnego (co najmniej 60%) udziału powierzchni użytków rolnych spełniających kryteria biofizyczne w danej gminie lub obrębie ewidencyjnym;
- występowanie na terenie obrębu wysokiego (co najmniej 66%) udziału gruntów będących w posiadaniu gospodarstw intensywnych (procedura zawężenia obszarów – ang. *fine tuning*);
- aktualizacja *Wykazów miejscowości położonych na terenach podgórskich i górskich*;
- brak kwalifikacji do nowej kategorii ONW typ specyficzny (niekorzystne warunki o walorach przyrodniczo-turystycznych).

Pragnę zapewnić, iż Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z nadzorowanymi instytutami badawczymi dołożyło starań, aby wprowadzane zmiany były korzystne dla gospodarstw rolnych, m.in.:

- Polska aktywnie uczestniczyła w pracach naukowo-technicznych prowadzonych przez służby Komisji Europejskiej [tzw. Wspólnotowe Centrum Badawcze, ang. Joint Research Centre (JRC)] oraz legislacyjnych (projekt rozporządzenia nr 1305/2013), aby zakres nowego sposobu delimitacji ONW zawierał korzystne rozwiązania dla Polski. Wprowadzono m.in. (i) nowe (korzystniejsze) dla PL definicje uziarnienia, (ii) dodano kryterium pH, (iii) dodano możliwość stosowania obrębów ewidencyjnych, obniżono (z 66% do 60%) próg kwalifikowalności UR, (iv) wprowadzono możliwość stosowania krajowego podejścia do procedury zawężenia wyboru (ang. *fine tuning*).
- z uwagi na przewidywane zmiany regionalne w wyniku nowego wyznaczenia³, Polska wdrożenie nowego sposobu delimitacji ONW odłożyła na ostateczny termin na jaki powalają przepisy UE to jest 2019 r. Brak wdrożenia tych zmian w 2019 r. skutkowałby wypłatą płatności ONW w obniżonej wysokości. Natomiast od 2021 r. Polska nie mogłaby w ogóle stosować tego typu wsparcia.

³ W wyniku nowej delimitacji nastąpią przesunięcia obszarów ONW (pojawia się tereny, które po raz pierwszy uzyskają status ONW, ale są także obszary, które utracą ten status). Ponad 86% dotychczasowej powierzchni ONW typ nizinny utrzyma status ONW. Niecałe 14% utraci go. Porównywalna powierzchnia użytków rolnych (ok. 15%) po raz pierwszy uzyska wsparcie w ramach ONW z ograniczeniami naturalnymi.

- dla obszarów, które na skutek nowej metody delimitacji utracą status ONW typ nizinny zapewniono wsparcie przejściowe. W 2019 r. płatność ta wyniesie 80% średniej płatności ONW w PROW 2007-2013, a w 2020 r. – 25 euro/ha, przy jednoczesnym zachowaniu progów degresywności w zależności od łącznej powierzchni działek rolnych lub ich części objętych pomocą obowiązujących dla płatności ONW. Są to maksymalne poziomy wynikające z przepisów UE. Wsparcie przejściowe nie dotyczy ONW typ specyficzny i ONW typ górski (rozporządzenie nr 1305/2013 nie daje takiej możliwości).
- wyodrębniono nową kategorię ONW typ specyficzny (obszary o walorach przyrodniczo-turystycznych), co pozwoliło utrzymać na części obszarów bądź wprowadzić (po raz pierwszy) status ONW na obszarach z dużym udziałem lasów, jezior, trwałych użytków zielonych w strukturze użytkowania gruntów.
- do wsparcia włączono użytki rolne położone w granicach miast. Nowe wyznaczenie odnosi się bowiem do użytków rolnych z ograniczeniami naturalnymi niezależnie od ich miejsca położenia.
- zwiększono, względem poprzedniego okresu, zasięg strefy drugiej ONW tj. strefy z wyższą płatnością.

Odnośnie rynku wieprzowiny informuję, iż rynek wieprzowiny w Polsce oraz we wszystkich pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej objęty jest przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych (...). Przepisy te, jednakowe dla każdego państwa członkowskiego UE, określają jakie instrumenty interwencji rynkowej oraz środki nadzwyczajne mogą być uruchamiane w sytuacjach kryzysowych, związanych np. z nadmiernym spadkiem cen na rynku. Decyzja o wdrożeniu takich mechanizmów należy do kompetencji Komisji Europejskiej. Polska, podobnie jak inne kraje członkowskie UE, nie ma możliwości samodzielnego wdrażania działań interwencyjnych na rynkach rolnych, w tym pomocy finansowej w związku z brakiem opłacalności wynikającej ze spadku cen na rynku. Pomoc finansowa do liczby sprzedanych świń oraz pomoc na wyrównywanie cen sprzedanych świń, która była wypłacana producentom w 2016 r. oraz w 2017 r. była dostępna na mocy rozporządzeń Komisji Europejskiej ustanawiających nadzwyczajną pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych w związku z trudną sytuacją na rynkach rolnych. Udzielana pomoc miała charakter pomocy jednorazowej i musiała być wypłacona w terminach określonych przez Komisję Europejską. W chwili obecnej Komisja Europejska nie planuje wdrożenia nadzwyczajnej pomocy dla producentów świń w związku ze spadkiem opłacalności produkcji.

Ceny na rynku trzody chlewnej notowane na rynku krajowym wynikają z relacji podaży i popytu na rynku unijnym i globalnym. Dla Polski głównymi rynkami w handlu mięsem wieprzowym i zwierzętami żywymi są przede wszystkim kraje UE. W konsekwencji zmiany sytuacji na rynku UE

mają bezpośredni wpływ na opłacalność produkcji również na rynku krajowym. W 2018 r. na rynku Unii Europejskiej relacja wysokiej fazy podaży żywca wieprzowego i niskiej fazy cen, pogłębiona została utrudnieniami w eksporcie wieprzowiny przez UE w związku z wystąpieniem we wrześniu 2018 r. przypadków ASF u dzików w Belgii i niehonorowanie tzw. regionalizacji przez część krajów trzecich.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że od 6. tygodnia br. notowany jest niewielki wzrost cen wieprzowiny na rynku krajowym oraz unijnym. W 10. tyg. br. (4-10.03.2019 r.) średnia cena skupu żywca wieprzowego w Polsce wyniosła 4,25 zł/kg i była wyższa o 3,9% w stosunku do ceny notowanej na początku br. Notowana dla UE-28 średnia cena tusz wieprzowych (klasa E, masa poubojowa schłodzona) w 10. tyg. br. wyniosła 137,8 euro/100 kg i była o 2,6% wyższa niż miesiąc wcześniej. Według ekspertów obserwowane ożywienie na rynku trzody chlewnej może być sygnałem do odwrócenia niekorzystnej sytuacji cenowej, jaka utrzymywała się w 2018 r. Prognozuje się, że spadek podaży mięsa wieprzowego w UE, wynikający ze spadku pogłowia świń, przy stabilnym spożyciu wewnętrznym będzie sprzyjać wzrostowi cen skupu trzody chlewnej.

Uwzględniając postulaty zgłaszane przez organizacje i przedstawiciele sektora trzody chlewnej dotyczące zagrożenia ze strony produkcji świń w tzw. tuczu nakładczym dla krajowej produkcji świń Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach uzgodnień międzyresortowych projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług zgłosił propozycję wyłączenie z usług rolniczych, które są opodatkowane 7% stawką VAT i mogą być wykonywane przez rolników ryczałtowych usługi tuczu trzody chlewnej dla podmiotu, który:

- nabywa od rolników na podstawie umowy usługę tuczu powierzając rolnikowi określoną liczbę warchlaków i po wyznaczonym okresie tuczu i odbiorze zwierząt wypłaca wynagrodzenie za wykonaną usługę, lub
 - zbywa rolnikowi prosięta lub warchlaki w celu przeprowadzenia przez rolnika tuczu tych zwierząt, które po okresie tuczu już jako odchowane świnię (tuczniaki) nabywa z powrotem od rolnika na podstawie umowy dotyczącej zasad współpracy w zakresie tuczu.
- Propozycja ta nie została jednak uwzględniona w przyjętej ustawie.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w styczniu br. wystąpił do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zbadanie, czy na rynku wieprzowiny nie występuje stosowanie cen dumpingowych oraz nieuczciwa konkurencja w zakresie prowadzenia tuczu nakładczego. W odpowiedzi Prezes UOKiK wskazał, że w przedmiotowym zakresie nie są spełnione podstawowe przesłanki pozwalające na ewentualną interwencję Prezesa UOKiK w kontekście potencjalnego naruszenia przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o *ochronie konkurencji i konsumentów*. W odniesieniu do zakazu porozumień ograniczających konkurencję (art. 6 ustawy) brak jest dowodów wskazujących na istnienie uzgodnień pomiędzy niezależnymi przedsiębiorcami

organizującymi tucz nakładczy i stosującymi ceny dumpingowe. Z kolei w odniesieniu do zakazu nadużywania pozycji dominującej (art. 9 ustawy) brak jest jakichkolwiek okoliczności wskazujących na możliwość posiadania pozycji dominującej przez któregokolwiek z przedsiębiorców organizującego tucz nakładczy i stosującego ceny dumpingowe.

W zakresie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową Prezes UOKiK wskazał, że praktyki te nie dotyczą relacji pomiędzy konkurentami. Przedmiotowe praktyki odnoszą się do relacji kontraktowych pomiędzy nabywcami a dostawcami produktów rolnych lub spożywczych, w sytuacji gdy pomiędzy tymi podmiotami występuje tzw. przewaga kontraktowa. Pod pojęciem przewagi kontraktowej należy zaś rozumieć występowanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy. Należy przy tym podkreślić, iż sam fakt posiadania przewagi kontraktowej nie jest zabroniony. Niedozwolone jest natomiast jej nieuczciwie wykorzystywanie, tj. takie, które jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony umowy (lub go narusza). Odnosząc powyższe do sygnalizowanych problemów należy wskazać, że samo stosowanie na rynkach wieprzowiny tuczu nakładczego nie stanowi jeszcze praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową. Dla ewentualnego stwierdzenia, że poszczególni przedsiębiorcy organizujący tucz nakładczy mogą w relacji do swoich kontrahentów (dostawców lub odbiorców) nieuczciwie wykorzystywać posiadaną przewagę kontraktową niezbędne byłoby ustalenie danych identyfikujących te podmioty oraz opisanie jakie konkretne zachowania tych podmiotów względem kontrahentów mogą być potencjalnie sprzeczne z ustawą o przewadze kontraktowej. Prezes UOKiK podejmuje wprawdzie formalne działania z urzędu, jednakże dla identyfikacji problemu niezbędne jest dysponowanie przez Prezesa UOKiK informacjami co najmniej uprawdopodobniającymi możliwość naruszenia przepisów ustawy o przewadze kontraktowej. Jako źródło takich informacji należy wskazać w szczególności instytucję zawiadomienia uregulowaną w art. 11 ustawy o przewadze kontraktowej, w oparciu o którą każdy może zgłosić do Prezesa UOKiK podejrzenie stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

W odniesieniu do kwestii kontroli mięsa importowanego należy mieć na uwadze, czy inne państwo, z którego przywożona jest żywność jest członkiem UE czy państwem nienależącym do UE tzw. państwem trzecim.

Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem każda przesyłka produktów pochodzenia zwierzęcego pochodząca z państw trzecich jest poddawana weterynaryjnej kontroli granicznej przed jej wprowadzeniem na terytorium UE. Kontrole weterynaryjne wwożonych na terytorium RP produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z państw trzecich odbywają się zgodnie z przepisami Unii Europejskiej obowiązującymi w przedmiotowym zakresie. Są to przede wszystkim przepisy dyrektywy Rady 97/78/WE z dnia 18 grudnia 1997 r. ustanawiającej zasady regulujące

organizację kontroli weterynaryjnych produktów wprowadzanych do Wspólnoty z państw trzecich (Dz. Urz. WE L 24 z 30.01.1998, str. 9; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 22, str. 247) i dyrektywy Rady 91/496/EWG z dnia 15 lipca 1991 r. ustanawiającej zasady regulujące organizację kontroli weterynaryjnych zwierząt wprowadzanych na rynek Wspólnoty z państw trzecich i zmieniającej dyrektywy 89/662/EWG, 90/425/EWG oraz 90/675/EWG (Dz. Urz. WE L 268 z 24.09.1991, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 12, str. 58) implementowane przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 970). Dodatkowo obowiązują przepisy decyzji Komisji z dnia 17 kwietnia 2007 r. dotyczącej wykazu zwierząt i produktów mających podlegać kontroli w punktach kontroli granicznej na mocy dyrektyw Rady 91/496/EWG i 97/78/WE (Dz. U. L 116 z 4.5.2007, str. 9), decyzji Komisji (WE) nr 2009/821/WE z dnia 28 września 2009 r. ustalającej wykaz zatwierdzonych punktów kontroli granicznej, ustanawiającej niektóre zasady kontroli przeprowadzanych przez ekspertów weterynaryjnych Komisji oraz ustanawiającej jednostki weterynaryjne w systemie TRACES (Dz. Urz. UE L 296 z 12.11.2009, str. 1, z późn. zm.) oraz szereg innych aktów UE w przedmiotowym zakresie.

Zgodnie z ww. przepisami każda przesyłka produktów pochodzenia zwierzęcego przywożona z państw trzecich na terytorium UE zostaje poddana wymaganej weterynaryjnej kontroli granicznej - kontroli dokumentów, kontroli tożsamości i w przypadkach koniecznych - kontroli fizycznej, mającej potwierdzić lub wykluczyć zgodność towaru z wymaganiami przywozowymi. Kontrola ta polega na weryfikacji prawidłowości i autentyczności świadectwa zdrowia, w którym wskazuje się na pochodzenie i zdrowotność produktu, na kontroli oznakowań produktu oraz na sprawdzeniu jego właściwości organoleptycznych, a w szczególnych przypadkach, na przeprowadzeniu badań urzędowych w zatwierdzonym laboratorium.

W przypadku spełnienia wymagań przywozowych, graniczny lekarz weterynarii wystawia dokument potwierdzający przeprowadzenie kontroli z wynikiem pozytywnym, umożliwiający wprowadzenie przesyłki na terytorium UE. W przypadku, gdy przesyłka nie spełnia wymagań przywozowych, nie zostaje wydana zgoda na jej wwóz na terytorium UE, towar nie zostaje dopuszczony do obrotu, a przesyłka zostaje odesłana do państwa pochodzenia lub poddana zniszczeniu.

Natomiast w przypadku państw, które są członkami UE, należy zauważyć, że Polska przystępując do Unii Europejskiej przyjęła unijny dorobek prawny, zapewniający swobodny przepływ towarów na obszarze całej Unii Europejskiej. W ramach rynku wewnętrznego nie prowadzi się weterynaryjnej kontroli granicznej na wewnętrznych granicach pomiędzy państwami członkowskimi UE. Natomiast wypracowano procedury, które polegają na wzajemnym uznaniu wyników kontroli i badań przeprowadzonych przez właściwe służby, organy i laboratoria miejsca wysyłki na terytorium państwa członkowskiego UE. Stosowanie takiej zasady oznacza, że jeżeli produkt został poddany

kontroli przy wprowadzaniu go do obrotu w jednym z państw członkowskich UE, w sposób zgodny z obowiązującym prawem, może być również bez dodatkowej kontroli wprowadzany do obrotu w innym kraju będącym członkiem UE. Ponadto, z powyższego wynika, że państwo członkowskie UE nie może wprowadzić zakazu handlu określonymi produktami pochodzenia zwierzęcego pochodzącymi z innego państwa członkowskiego UE, gdyż zakaz ten łamałby ww. zasadę swobodnego przepływu towarów. Pewne ograniczenia mogą być wprowadzone jedynie na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2015 r. poz. 519).

Należy jednocześnie zauważyć, że zgodnie z ww. przepisami ustawy o kontroli weterynaryjnej w handlu, powiatowy lekarz weterynarii może w miejscu przeznaczenia przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego dokonać niedyskryminujących, wyrównowych kontroli weterynaryjnych w celu potwierdzenia, że produkty przywożone do Polski z innych państw członkowskich UE spełniają wymagania przepisów Unii Europejskiej. Ponadto powiatowy lekarz weterynarii może także przeprowadzać kontrole podczas transportu takich produktów, jeżeli posiada informacje lub uzyskał je od właściwej władzy państwa, przez terytorium którego produkty były transportowane, że zachodzi podejrzenie naruszenia przepisów Unii Europejskiej.

Ponadto zgodnie z art. 29 ust. 1 ww. ustawy, podmioty zajmujące się handlem produktami pochodzenia zwierzęcego mają obowiązek prowadzić rejestr dostaw produktów oraz informować powiatowego lekarza weterynarii, na jego żądanie, o przybyciu produktów pochodzących z innego państwa członkowskiego UE w takim zakresie, jaki jest niezbędny do przeprowadzania kontroli weterynaryjnej.

Dodatkowo zgodnie z art. 32 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli kontrola weterynaryjna przeprowadzana w miejscu przeznaczenia przesyłki produktów pochodzenia zwierzęcego lub podczas ich transportu wykazuje, że produkty nie spełniają wymagań określonych w przepisach Unii Europejskiej albo w przypadku, gdy wymagania te nie zostały określone w przepisach Unii Europejskiej - nie spełniają wymagań dotyczących zdrowia publicznego obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powiatowy lekarz weterynarii może nakazać w drodze decyzji:

- 1) zniszczenie produktów albo
- 2) wykorzystanie produktów na inne cele albo odesłanie ich pod warunkiem uzyskania zgody właściwej władzy państwa członkowskiego zakładu, z którego przesyłka została wysłana.

W odniesieniu do kwestii Prawa Łowieckiego pragnę podkreślić, że podejmowanie działań legislacyjnych w tym zakresie nie jest kompetencją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ponadto zasady gospodarki łowieckiej, w tym właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego, odstrzału redukcyjnego, zastępczego, rocznych planów łowieckich określają przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2018 r. poz. 2033 z późn. zm.). Stosownie do ww. ustawy gospodarka

łowiecka prowadzona jest w obwodach łowieckich przez dzierżawców lub zarządców m. in. w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest Minister Środowiska. Natomiast, o ile ww. ustawa nie stanowi inaczej, administrację w zakresie łowiectwa, co do zasady sprawuje samorząd województwa.

Ponadto należy zauważyć, że skuteczność zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF) jest uzależniona od wielu równolegle podejmowanych działań, w tym przede wszystkim, odpowiedniej bioasekuracji gospodarstw, prowadzenia zintensyfikowanych kontroli granicznych pod kątem wyeliminowania nielegalnego wwozu żywności, prowadzenia kampanii informacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców oraz poszukiwania i zbierania zwłok padłych dzików, a także właściwego zarządzania populacją dzików.

Na terenie całego kraju prowadzony jest odstrzał dzików w ramach planowej gospodarki łowieckiej, za którą odpowiada Minister Środowiska.

Równocześnie na obszarach występowania afrykańskiego pomoru świń na podstawie aktów prawa miejscowego wydawanych przez właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii lub wojewodę realizowany jest odstrzał sanitarny dzików.

Dodatkowo rolnicy zobowiązani są do stosowania się do wszelkich przepisów obowiązujących w zakresie zwalczania ASF, w tym odpowiedniego zabezpieczenia gospodarstw, w których utrzymywane są świny. Gospodarstwa te są kontrolowane przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, a w przypadku uchybień podejmowane są stosowne decyzje administracyjne.

W zakresie możliwości wprowadzenia dopłat do loch informuję, że zgodnie z rozporządzeniem nr 1307/2013⁴, płatności są przyznawane w ramach określonych systemów wsparcia wymienionych w załączniku nr I tego rozporządzenia, do których należą, m.in.: jednolita płatność obszarowa, płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska (płatność za zazielenienie), płatność redystrybucyjna (dodatkowa), system dla małych gospodarstw, płatność dla młodych rolników oraz dobrowolne wsparcie związane z produkcją.

Przepisy rozporządzenia nr 1307/2013¹ przewidują możliwość realizacji płatności związanej z produkcją w niektórych sektorach produkcji rolnej, poprzez wydzielenie na jej finansowanie części środków unijnych przeznaczonych na płatności bezpośrednio w danym kraju. Niemniej jednak, zgodnie z art. 52 ust. 2 rozporządzenia nr 1307/2013¹, płatność związaną z produkcją można przyznawać wyłącznie następującym sektorom i rodzajom produkcji: zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe, rośliny strączkowe, len, konopie, ryż, orzechy, ziemniaki skrobiowe, mleko

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. *ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009.*

i przetwory mleczne, nasiona, mięso baranie i mięso kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, burak cukrowy, trzcina cukrowa i cykorja, owoce i warzywa oraz zagajniki o krótkiej rotacji.

Na ww. liście znalazły się sektory dotychczas wspierane w UE w ramach płatności sektorowych (z wyjątkiem tytoniu, który nie znalazł się na tej liście ze względu na politykę ochrony zdrowia). W trakcie prac nad kształtem nowego systemu wsparcia bezpośredniego niektóre państwa członkowskie, w tym również Polska, postulowały rozszerzenie tej listy, a nawet rezygnację z ustanawiania listy i umożliwienie państwom członkowskim swobodnego wyboru wspieranych sektorów. Postulaty te nie uzyskały jednak wystarczającego poparcia.

Jednocześnie, należy podkreślić, że rolnicy zajmujący się chowem i hodowlą trzody chlewnej, w tym również loch, w przypadku posiadania kwalifikujących się hektarów, mogą korzystać na zasadach ogólnych z wszystkich instrumentów wsparcia dostępnych w Polsce w ramach obowiązującego w latach 2015-2020 systemu płatności bezpośrednich, tj: jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie, płatności dodatkowej, płatności dla młodych rolników oraz płatności związanych z produkcją.

W zakresie pomocy informuję, że Komisja Europejska w dniu 22 lutego 2019 r. opublikowała rozporządzenie Komisji (UE) 2019/316 z dnia 21 lutego 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1408/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 51 I z 22.02.2019, str. 1). Na podstawie ww. rozporządzenia pomoc *de minimis* dla jednego przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych (gospodarstwa rolne) została zwiększona z 15.000 euro do 20.000 euro w okresie trzech lat podatkowych. Natomiast limit pomocy, którą gospodarstwa rolne w Polsce mogą otrzymać ze środków budżetu krajowego i budżetu jednostek samorządu terytorialnego w okresie trzech lat podatkowych została zwiększona z 225.700.000 euro do 295.932.125 euro. Podwyższone limity obowiązywać będą od 14 marca 2019 r. do 31 grudnia 2027 r.

W kwestii ustalania dochodu z gospodarstw rolnych - wyliczenie faktycznie osiągniętego przez dane gospodarstwo rolne dochodu możliwe jest wyłącznie na podstawie prowadzonej ewidencji zdarzeń gospodarczych zaistniałych w tym gospodarstwie.

Obecnie stosownie do przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2018 r., poz. 395 z późn. zm.) obowiązek prowadzenia rachunkowości rolnej mają m.in. producenci rolni - osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2.000.000 euro.

Począwszy od 2004 r. wylosowane gospodarstwa rolne z obszaru całej Polski prowadzą rachunkowość rolną w ramach systemu obowiązującego wszystkie kraje członkowskie Farm

Accountancy Data Network (FADN), jednakże dane uzyskane w ramach tego systemu nie mogą być wykorzystywane dla celów podatkowych czy udzielania pomocy społecznej.

Jednocześnie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wysokość dochodu z 1 hektara przeliczeniowego w gospodarstwach rolnych określona została:

- 1) w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.) w wysokości 308 zł miesięcznie z 1 hektara przeliczeniowego, dla celów przyznawania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z dnia 11 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1358).
- 2) w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 1952 z późn.zm.), zgodnie z którą dla celów przyznawania zasiłków rodzinnych przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1892 z późn.zm.).

Na podstawie ustawy z dnia 15 listopada 1984 r o podatku rolnym Prezes Głównego Urzędu Statystycznego został zobowiązany do ogłaszania w drodze obwieszczenia nie później niż 23 września każdego roku wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego. Należy podkreślić, iż wysokość dochodu ogłaszana na podstawie danych statystycznych w danym roku, dotyczy zawsze roku poprzedniego. Przyjęcie powyższego trybu wynika z faktu, że ostateczne oszacowanie produkcji rolnej i dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych za dany rok jest możliwe dopiero we wrześniu roku następnego. Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 września 2018r. wysokość przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego wynosiła w 2017 r. 3.399 zł.

Metoda liczenia przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie z 1 ha przeliczeniowego od lat jest niezmienna co gwarantuje ich porównywalność.

Wysokość tego dochodu jest wielkością uśrednioną w skali całego kraju i stanowi wypadkową wartość dochodów z indywidualnych gospodarstw rolnych, które mogą osiągać skrajnie różne dochody. Zależy on od wielu elementów, takich jak: produkcja globalna, zużycie pośrednie, wartość dodana brutto i dotacje zarówno unijne jak i krajowe.

Wartość rolniczej produkcji globalnej stanowi sumę:

- produkcji:
 - ✓ roślinnej - surowych nieprzetworzonych produktów pochodzenia roślinnego tj. zbiorów danego roku wszystkich ziemiopłodów, w tym zielonej masy na przyoranie,

przychodów z produktów ubocznych uzyskiwanych z uprawy roślinnej takich jak np.: słomy, siana, wytloki, liście buraków itp.

- ✓ zwierzęcej tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego (np. mleka),
- przyrostów zapasów (produktów roślinnych i zwierzęcych)
- przyrostów stada (przyrost wartości pogłowa zwierząt gospodarskich – inwentarza żywego stada podstawowego i obrotowego do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób).

Produkcję globalną powiększa się również o wypłaty z funduszy unijnych i krajowych, m.in. z tytułu Uzupełniającej Płatności Obszarowej. Produkcję tę jednocześnie pomniejsza się o zużycie wyrobów i usług na cele bieżącej produkcji rolniczej, tzw. zużycie pośrednie obejmujące wartość zużytych na cele produkcyjne produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji i z zakupu materiałów (łącznie z paliwami), energii, usług obcych (usług rolniczych, weterynaryjnych, inseminacyjnych i transportowych, napraw bieżących, usług telekomunikacyjnych, prowizji płaconych za usługi bankowe), kosztów podróży służbowych i innych koszty (np. ubezpieczenia, dzierżawy i wynajmu).

W ten sposób otrzymuje się wartość dodaną brutto produkcji rolniczej z gospodarstw indywidualnych. Wartość tę powiększa się o inne przychody związane z produkcją (np. wartość odsetek uzyskanych od depozytów, wypłaconych odszkodowań, itd.) oraz o wypłaty faktycznie dokonane z tytułu Jednolitej Płatności Obszarowej w ramach funduszy z UE dla rolnictwa i pomniejsza o sumę obciążeń podatkowych i innych zobowiązań finansowych, otrzymując w ten sposób dochód do dyspozycji brutto z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Tak wyszacowany dochód do dyspozycji brutto jest dochodem wyłącznie z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie i nie obejmuje dochodów uzyskiwanych przez rolników z innych źródeł np. z tytułu emerytur, rent i innych świadczeń socjalnych, w tym płatności z programu 500+.

Uproszczony schemat liczenia dochodu do dyspozycji brutto z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie jest następujący:

Rolnicza produkcja globalna
+Uzupełniająca Płatność Obszarowa
- Zużycie pośrednie (w tym FISIM)
= Wartość dodana brutto
+ Inne przychody związane z produkcją
+Jednolita Płatność Obszarowa
- Obciążenia podatkowe i inne zobowiązania finansowe

= Dochód do dyspozycji brutto

Duży wzrost przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2017 r. spowodowany był wysokim poziomem produkcji globalnej w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, co w konsekwencji przełożyło się m.in. na dochody do dyspozycji brutto.

Produkcja globalna w 2017 r. w stosunku do 2016 r. wzrosła o 11,9% (w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie o 14,1%).

O wzroście produkcji globalnej zdecydował głównie wzrost produkcji zwierzęcej o 16,9% (w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie o 21,4%), ale nie bez znaczenia był również wzrost produkcji roślinnej - o 6,9% (w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie o 7,2%).

W 2017 r. zarejestrowano zarówno wzrost produkcji w wymiarze ilościowym (np. zbóż – wzrost o 13,7%, odpowiednio ziemniaków o 33,0%, warzyw o 9,5% żywca: wołowego o 8,2%, wieprzowego o 23,9%, drobiowego o 12,2%), jak również wzrost cen.

Wskaźnik cen skupu podstawowych produktów rolnych w stosunku do 2016 r. wyniósł 111,5 (podstawowych zbóż 104,5; żywca: wołowego 107,3; wieprzowego 107,1, a mleka aż 125,8), przy czym w gospodarstwach indywidualnych wartość wymienionych produktów zwierzęcych stanowi 65,1% wartości produkcji zwierzęcej (produkcja żywca wołowego - 11,6%, wieprzowego – 22,4% i mleka – 31,1%).

Ponadto w minionym roku duży wzrost cen skupu odnotowano w grupie produktów owoców i jaj kurzych (odpowiednio o 45,6% i 39,8%).

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się silną zmienność przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, co zostało wykazane w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Lata										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochód z 1 ha	2220	2056	1908	2278	2713	2431	2869	2506	1975	2577	3399
Dynamika (%) rok poprzedni=100	x	92,6	92,8	119,4	119,1	89,6	118,0	87,3	78,8	130,5	131,9

Powyższe dane wykazują duży wzrost dochodów w rolnictwie nie tylko w roku 2017 (wzrost o 822 zł) ale już w 2016 r. wzrósł on o 602 zł, podczas gdy w roku 2015 był mniejszy o 531 zł.

Duża rozpiętość poziomu i dynamiki dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego pomiędzy latami 2015-2017 wynika z danych odzwierciedlających sytuację w rolnictwie, w poszczególnych latach.

Rok 2015 był rokiem słabym, jeśli chodzi o produkcję rolniczą – dynamika 2015/2014

produkcji globalnej kształtowała się na poziomie 92,5 a zużycie pośrednie na poziomie 96,4. W efekcie wartość dodana brutto w 2015 r. była niższa w porównaniu z 2014 rokiem o 14,1% (85,9). Do tego doszły dotacje z UE znacznie niższe niż w roku 2014. Generalnie dane te przełożyły się na niską wartość dochodów do dyspozycji brutto, a w konsekwencji na wyjątkowo niski poziom dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego (1975 zł).

Odmienne sytuacja kształtowała się w roku 2017. Nastąpił znaczny wzrost, w cenach bieżących rok do roku, produkcji globalnej (114,1), dynamika zużycia pośredniego znacznie przekroczyła poziom z 2016 r. ale na tle wskaźników minionego roku wzrost był niewielki (104,6), co wygenerowało znaczny wzrost wartości dodanej brutto (130,0) a w konsekwencji wysoki wskaźnik przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego.

W zakresie wsparcia dla II filaru Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w kontekście trwających negocjacji Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2020-2027 informuję, że w opublikowanym przez KE, w czerwcu 2018 r., pakiecie legislacyjnym dotyczącym WPR po 2020 roku, określono jej cele szczegółowe, to jest:

- 1) wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego;
- 2) zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
- 3) poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;
- 4) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii;
- 5) wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;
- 6) przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
- 7) przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
- 8) promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
- 9) poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt.

W ww. pakiecie legislacyjnym zaproponowano również szerokie kategorie interwencji, w oparciu o które realizowane będą inwestycje z zakresu, m.in. rozwoju gospodarstw, rozwoju małego przetwórstwa i handlu detalicznego, a także rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej niezbędnej

do poprawy warunków życia i pracy na obszarach wiejskich. Aby możliwe było zrealizowanie ambitnych celów WPR, wyznaczonych na okres 2021-2027, konieczne jest utrzymanie wysokości budżetu II filaru WPR, na poziomie, co najmniej obecnej perspektywy finansowej 2014-2020. Polska aktywnie uczestniczy w negocjacjach na szczeblu Rady UE i zgodnie z przyjętym w sierpniu 2018 roku stanowiskiem postuluje, aby go nie ograniczać. Rząd RP negatywnie ocenia propozycję zasadniczego ograniczenia budżetu na realizację polityki rozwoju obszarów wiejskich w ramach WPR. Komplementarny do płatności bezpośrednich system wsparcia rozwoju obszarów wiejskich powinien zapewniać możliwość kompleksowej realizacji projektów poprawiających sytuację gospodarczą, środowiskową i społeczną.

Równoległe do prac nad przepisami UE dającymi podstawy do wsparcia w ramach WPR po roku 2020, w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi trwają wewnętrzne prace koncepcyjne oraz analityczne stanowiące podstawę do opracowania Planu Strategicznego WPR na lata 2021-2027. Dokument ten, w ujęciu programowym, odzwierciedlać będzie krajowe kierunki interwencji, integrując instrumenty wsparcia pierwszego jak i drugiego filara WPR. Opracowanie tego Planu wymaga dokonania szeregu pogłębionych analiz oraz badań. Ponadto zgodnie z przepisami UE i przepisami krajowymi projektowany dokument podlegał będzie szerokim konsultacjom ze wszystkimi interesariuszami, partnerami społeczno – gospodarczymi oraz związkami i organizacjami zrzeszającymi rolników. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań, analiz oraz konsultacji publicznych opracowany zostanie zakres instrumentów wsparcia oraz określone zostaną kategorie odbiorców pomocy.

Z punktu widzenia trwającego procesu negocjacyjnego, w tym w zakresie budżetu WPR, jak również bieżących prac analityczno-eksperckich, na obecnym etapie trudno przesądzić o kształcie i zakresie ewentualnego wsparcia, jakie będzie możliwe dla gospodarstw i z przeznaczeniem na rozwój lokalny na obszarach wiejskich.

Szymon Giżyński
Szymon

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU
Szymon Giżyński

Do wiadomości:

Biuro Prezesa Rady Ministrów